

Jocs en català

Dimecres es va celebrar el Dia Internacional de la Infància. Per homenatjar els petits de casa avui dedicarem la columna a parlar de jocs i joguines. En primer lloc, ens hem de fixar bé com escrivim aquesta família de paraules, perquè tant podem trobar una o en l'arrel (*joc, juguina, juguinejar, joguet...*), com una u (*juguar, jugador, jugada, jugarer...*)

I pensant en joguines, si ens fixem en els més menuts, veurem com juguen amb un saltamartí, i no parlo de la llagosta, sinó d'aquell joguet que els castellans en diuen *tentempié* i que es tracta d'un ninot que porta un pes a la base i una molla i els nens juguen a donar-li cops perquè es bellugui. Als més petits, també els agraden molt els sonalls (res de *sonajeros*), que és aquell joguet amb

Sabíeu que...

La paraula *titella* (*tereseta*, a Mallorca) és masculina en català, per tant direm que "espectacle dels titelles és a punt de començar", i no "de les titelles".

boletes o granets a dins que fan que en sacsejar-lo es produeixin sons. Com a sinònim de *sonall*, existeix la paraula *zing-zing*, que escrivim amb guionet, com un altre joc, per a més grans, el *io-io*. L'ús del guionet en aquests dos casos es deu a l'origen onomatopèic de *zing-zing* i *io-io*.

De nines, n'hi ha de molts tipus. Quan es tracta d'una nina luxosa se la pot anomenar *bebè*; si és de drap, se'n pot dir *pepa*, i també n'hi ha de porcellana o de fusta que imiten una pagesa russa, anomenades *matrioixques*, una paraula que ha estat manllevada al català. Un altre manlleu és *puzle* (amb una sola z), provinent de l'anglès (*to puzzle*, "embarassar, deixar perplex"), que ha arraconat el mot *trencaclosques*. Segons el diccionari, totes dues paraules són sinònimes, però *puzle* s'utilitza més per designar el joc de peces planes o amb volum amb les vores retallades que s'encaixen i la paraula *trencaclosques*, per referir-nos al joc de cubs que s'apilen o que es col·loquen l'un al costat de l'altre per compondre una imatge.

Finalment deixeu-me fer un últim apunt, ara que s'acosten les festes de Nadal, només un 6 per cent de les joguines que hi ha al mercat són en català, segons dades de Plataforma per la Llengua. *

Petroli a Badalona

Ni a Qatar ni sota el mar com el gas del Castor: a Badalona hi ha petroli, en plena superfície, a dojo i del bo. I és que de vegades no més cal mirar per veure-hi clar. Ja fa 13 anys Paco Fanés i Joan Puche es van inventar l'Associació Cultural de Poesia Pont del Petroli. Aquell pantallà que dibuixa un *skyline* fora ciutat, 250 metres endins del mar, era un símbol de la plataforma per editar el recull *SET*, un volum amb poemes de Teresa d'Arenys, Jaume Costa, M.A. Grau, Pep Mita, Primitiva Reverter i Paco Fanés. Un mirador cap a l'horitzó i també una mirada cap a la mola urbanitzada badalonina per conquerir els dos objectius de l'entitat: la difusió de projectes en l'àmbit de la poesia, mitjançant l'edició de llibres i actes com el festival Poesia i Cia, i la difusió de la cultura plàstica, amb exposicions, *performances* i projectes d'art contemporani.

D'aleshores ençà, mil i un projectes i una pila de poemes de text, visuals i objectuals, de músics, pintors i d'altres creadors, sovint experimentals, han fet, mostrat i aplegat obres agafats de la mà del Pont. Un pont és un gran invent: salva un obstacle i comunica. D'aquí la dèria de dinamitar-los de segons qui. Pel pont es noliegen, reben i reparteixen mercaderies preuades que poden acabar servides a quilòmetres de distància. El Pont del Petroli catalitza iniciatives, idees, ocurrències i artistes de Badalona, la seva comarca i d'arreu dels Països Catalans. És més interdisciplinari i popular del que imagineu i deixa petja: perenne en mig centenar de llibres,

temporal en espais d'exhibició, fixa en escultures plantades a la via pública, efímera en espectacles de degustació vespral, o circulant per webs, blocs i xarxes socials.

Acaben de publicar un llibre en clau cibernètica en la col·lecció *Les puces, Com l'home que s'ha batut en una partida d'escacs contra l'ordinador*. Lluís Calvo ens l'explica al pròleg: "Carles Hac Mor escriu assistit pel seu cervell, per la seva ànima i pel desmuntatge de qualsevol raciocini resclosit. Tisselli fa tot això i, a més, elabora poemes amb l'ajut d'un ordinador, els resultats del qual retoca de tant en tant. Aquest llibre neix, així doncs, de l'encreuament del caràcter imprevisible dels algorit-

Paco Fanés i Joan Puche, al Pont del Petroli de Badalona. ARXIU

mes cibernètics i del caràcter, més imprevisible encara, dels cervells i els esperits poètics de Tisselli i Hac Mor.

Tot el que han fet i faran ho podeu trobar en el seu web, en el seu bloc, al Facebook i al YouTube. I els llibres, a les llibreries. Si us cal benzina per al dipòsit, a Badalona tenen petroli. *

Liberdrac

Liberdrac patrocina la Columna Digital. L'actualitat creativa, de lectura i de les llibreries vista amb ulleres digitals.

Liberdrac

Liberdrac, la teva botiga de llibres digitals

www.liberdrac.cat

